

Talvella hän voitti pataljoonan hiihtomestaruuden. Larinmaan (Jeusejeff) suku on kotoisin Pohjois-Aunuksesta, Mäntyselän pitäjistä. Perhe asuu Leppävedellä.

— Suomenkielisen mainoslehtisen mukaan »Neuvostoliiton sanomalehtien ja aikakausjulkaisujen luettelo vuodelle 1959» voidaan maahamme tilata runsaasti neuvostojulkaisuja. Esimerkiksi Neuvosto-Virosta voidaan tilata 7 sanomalehteä ja peräti 16 aikakausilehteä. Sen sijaan Neuvosto-Karjalasta emme voi tilata yhtään sanomalehteä ja vain yhden aikakausilehden (Punalippu).

— Ylioppilastutkinnon ovat suorittaneet seuraavat heimolaisemme ja heimomme ystävät: Pertti Sailo, Anni Sailo, Pekka Rovaniemi (Kemi), Seija Rahikainen (Vaasa), M. L. Paunu, P. K. Siilin (Varkaus), P. Mauranen (Liekksa), R. ja L. Lintu (Liekksa), Veikko Olavi Kuntijärvi.

— Arto Vasko valmistui kansakoulunopettajaksi Helsingissä.

— Karjalainen sana bruja on hyvin monikäyttöinen. Mitä tahansa tuntematonta esinettä tai tunnettuakin työkalua voidaan sanoa brujaksi. Pari huvittavaa esimerkkiä: Eräs salmilainen tuli Helsinkiin. Häneltä kysyttiin: »Milloin tulit?» Hän vastasi: It's tulin yhen junas, brujad tullah kolmen junas». Suojärven Varpakylän puhelinkeskuksenhoitaja ilmoitti kunnanlääkärille, että on tulossa ulkolinjapuhelu. Lääkäri odotti ja odotti, mutta puhelua ei vaan kuulunut. Lopuksi hän koveni ja käytteli koviakin sanoja keskuksen kustannuksella. Juuri tähän väliin keskus pisti korvansa linjalle, pelästyi erehdystään ja virkkoi: »Anna, veli, anteeksi, panin brujad väärään loukkoon».

— Mannerheimin metsästysmajasta, joka rakennettiin Rukajärvellä, siirrettiin myöhemmin ensin Lieksajärven rannalle ja v. 1945 Lopelle, on tullut huomattava turistinähtävyys.

— Suomi Seura: Fil. tri Rafael Engbergin siirrettyä pitkäaikaisen palvelun jälkeen eläkkeelle on Suomi-Seuran johtokunta valinnut uudeksi toiminnanjohtajaksi lainopin kandidaatti Tauri Aaltion. Hän on seuramme työssä ja heimomme piirissä tunnetun varatuomari E. A. Aaltion poika.

— Arkkipiispa Herman on pääsiäiseksi myöntänyt Kajaanin seurakunnan kirkkoherra Elias Hurin a i s e l l e rovasti arvon.

— Waltosen Lakki ja Solmio Oy:n tehtaalla Mikkelin Oravinmäellä ryhdytään piakkoin montun kaivuun, mikä merkitsee sitä, että aikanaan saadaan yksi tehdassali lisää, kertoo teollisuusneuvos Kaarlo Waltonen.

Professori L. Kettunen

Seuramme kunniajäsen on käynyt Ruotsissa ja pitänyt siellä esitelmän. Sen aiheesta »Suomalais-asutusta ja Suomen heimoa Ruotsissa». Aluksi hän palautti mieleen innokkaan fennofiilin Taneli Juslenjuksen, joka Ruotsista kirjoitti Suomeen: »Jumala olkoon todistajani, että hengessä olen joka hetki teidän kanssanne». Sitten Arvidssonin

ja hänen tunnuslauseensa »Ruotsalaisia emme ole, venäläisiksi emme tule, meidän täytyy siis olla suomalaisia». Sen jälkeen esitelmöijä siirtyi asutushistoriaan puhuen sekä Ruotsin Länsipohjan että erittäinkin Vermlannin suomalaisen asutuksen vaiheista. Hän mainitsi Eestin, Unkarin, Inkerin ja Itä-Karjalan pakolaisista ja lausui Ruotsille tunnustuksen sanoja siitä.

Sotilaspastorin työsarja

— Armeijamme miesten sielunhoidosta vastaavat sotilaspastorit. Ortodoksisten varusmiesten sielunhoidosta on vuodesta 1934 vastannut sotilaspastori, rovasti Vilho Saarenne.

Rovasti Saarenne on syntynyt 10. 3. 1893 Suojärvellä. Hän päätti pappiseminaarin 2-vuotisen kurssin v. 1920 ja on ainoa elossa oleva pappiseminaarin ensimmäisen kurssin jäsen. Rovasti Saarenne aloitti kirkollisen työnsä toimimalla kaksi vuotta kanttorina Suojärven seurakunnassa. V. 1923 hänet nimitettiin Petsamon seurakunnan esimieheksi. Lokakuun alussa v. 1934 silloinen pastori Saarenne otti vastaan sotilaspapin toimen, jossa työssä hän antaumuksellisesti toimi kaksikymmentäviisi vuotta eli tähän vuoteen asti.

— Sodan aikana oli neljä ortodoksisista sotilasta muodostettua pataljoonaa. Ortodoksisia sotilaspappeja oli 20, jotka toimivat eri paikoissa sotilassielunhoitajina, mm. näissä neljässä pataljoonassa sekä kiersivät eri divisioonien niissä joukoissa, joissa oli ortodoksisia sotilaita. Heille kuului lisäksi sotavankien sielunhoito. Miehet olivat vastaanottavia Jumalan sanalle, kun he joka päivä joutuivat katsomaan kuolemaa silmästä silmään. Kaikki maallisen elämän perusteet horjuivat. Sen vuoksi oli isien usko ainoa, johon vielä voi turvautua. Sotilaat kävivät mielellään Herran Ehtoollisella, jota jaettiin mahdollisimman usein ja vaarallisillakin rintaman lohkoilla.

Ortodoksinen kirkkokunta joutui antamaan raskaan uhrin varsinkin talvisodassa, koska Karjalan miehet olivat pienellä joukolla ensimmäisinä rajalla isänmaata puolustamassa. Sodissa kaatui mm. kaksi pappiskokelasta ja yksi pappiseminaarilainen.

Ortodoksiset sotilaspapit toimivat Itä-Karjalassa myös siviiliväestön hoitajina. Ortodoksisuus oli mielestäni hyvin säilynyt Itä-Karjalassa. Se oli kestänyt voimakkaan ateistisen propagandan ja painostuksen. Monille Itä-Karjalassa olleille on jäänyt mieleen kauniita elämyksiä rajantakaisten heimolaistemme uskonnollisuudesta. Kotiseurakunnista huolehtii vanhempi papisto sillä aikaa, kun nuorempi papisto oli rintamalla.

— Niilo J a h o l a kuoli 9. 11. 58 Kuopiossa. Hän oli syntynyt v. 1898 Mäntyselän pitäjän Koikarin kylässä. Hänen vaelluksensa oli vaiherikas. V:sta

1918 lähtien hän osallistui vapaaehtoisena heimomme kaikkiin vapauspyrkimykseen, Aunuksen kansannousuun, Muurmannin legionan sotatoimiin, Itä-Karjalan kansannousuun sekä vielä kansamme itsepuolustusotiin, talvisotaan ja jatkosotaan. Hän oli kotiseutunsa ystävä loppuun saakka. Ei johtajana eikä sotapäällikkönä, vaan tavallisena rivimiehenä, pienenä mutta pippurina, aina valmiina ja valppaana. Arkityönsä hän aloitti talonpoikana. Heimopakolaisuudessa hän toimi hevostamiehenä, tallipäällikkönä, kauppa-apulaisena ja -hoitajana sekä lopuksi talonmiehenä. »Kol'su» oli poikamies. Se, joka oli hänen kanssaan partiossa, taistelukentällä, työtoverina ja ystävänä, tietää hänen sisimmät ajatuksensa. Ne oli omistettu Karjalan kovaosaiselle heimolle. Hänestä olivat kaukana eleet ja fraasit, mutta hän tahtoi olla ja oli karjalainen kieleltään ja mieleltään. Hänen jaloin tahtonsa ja toivonsa oli saada elää vapaana synnyin maakunnassa, kotikonnuilla ja isiltä perityillä tantereilla sekä viljellä vapaana omaa maata.

Perinteellinen aseemme iskee

Joppe Karhunen: SISSEJÄ LINJOJEN TAAKSE. (Otava 1958).

Sissisodalla on maanpuolustuksemme historiassa ikivanhat ja kunniakkaat perinteet, jotka eivät joutuneet häpeään viime sodissamme. Nimenomaan jatkosodan aikaiset sissimme ja heidän kaukopartiomatkansa saavuttivat suorastaan tarunomaisen maineen saaden puolueettomat ulkomaalaiset sotilalliset havainnoitsijatkin tarkkaavaisiksi.

Se seikka, ettei tästä palvelushaarasta ole juuri lainkaan selostuksia tähän mennessä ilmestyneissä sotahistorioissa, johtuu siitä, että kaukopartio toimintaa johti pääasiassa Päämajan tiedusteluosasto, jonka arkisto on kadonnut »teille tietymättömille». Vain ani harva partiokertomuksen jäljennös lienee päätyneet sota-arkistoon. Sissit itse ovat tähän mennessä osoittautuneet laiskoiksi muistelmien kirjoittajiksi, sillä heissä vaikuttaa yhä aikanaan annettu salassapidon lupaus. Enimmäkseen he olisivatkin kai huonoja kertojia, sillä »eri miehet ne on, jotka ruumiita tekee, ja eri, jotka niitä pesee», kuten pohjalainen sananparsi tämän seikan rumanlaisesti, mutta osuvasti, selittää. Niinpä moni haastattelija sodan jälkeenkin on saanut tyytyä samanhenkiseen vastaukseen kuin se, jonka majuri Malinen kerran antoi kiinnostuneelle TK-miehelle: Puuron saatte, sitten menkää!

Kirjoittaessaan teostaan lentäjien ja sissien yhteistoiminnasta jatkosodassa on mainehikkaalla taistelulentäjällämme ja sotilaskirjailijallamme, evl. Joppe Karhusella ollut sissien osalta voitettavanaan yllämainitut vaikeudet. Miten hän lieneekään menetellyt, on hän joka tapauksessa onnistunut. Muutenhan kirjasta ei olisi tullutkaan mitään. Nyt hänellä on esitettävänä koko joukko kaukopartiostelostuksia kaikilta rintamiltamme. Suurin osa niistä on lisäksi sellaisia, jotka ovat omiaan valaisemaan tekijän kirjalle asettamaa teemaa lentäjien ja sissien yhteistoiminnasta. Nämä selostukset ovat itse asiassa vain niukasti ja koruttomasti tyylyteltyjä virallisia kaukopartiokerto-

muksia, joista saa selvän ja luotettavan kuvan tämän toiminnan laadusta. Aikanaan ne kiinnostivat sekä tasavallan presidenttiä että Suomen marsalkkaa siinä määrin, että he käyttivät niitä »siltalukemisenään». Tied. os:n arkistoon niitä kertyi satoja.

Sissisota palautuu sodan alkukantaisimpiin muotoihin. Mutta se on vieläkin »köyhän miehen sotaa», joka tarjoaa mahdollisuuksia vähäväkisemmälle ja heikoimmin aseistetulle taistelevalle puolelle. Siinä tilanteeseen ja maastoon sopeutumisen kyky ja omaperäinen taistelutaito tasoittavat voimasuhteita väkilukuisempaan ja paremmin aseistettuun viholliseen. Partioetken avulla voidaan puolustus muuttaa aktiiviseksi ja sitoa suuria vihollisvoimia sen kannalta toisarvoisiin varmistustehtäviin. Jatkosodassa Päämajan kaukopartiointijoukot, joiden vahvuus suurimmillaan vastasi vain paria täysvahuista jv-komppaniaa, satoi Muurmannin radan varmistukseen useita vihollisen rykmenttejä, jotka eivät kuitenkaan pystyneet suorittamaan tehtävänsä. Karhusen kirja kuvaa enimmäkseen juuri kaukopartioiden hävitystöitä, jotka ovatkin tavallisesti ulkopuolisesta mielenkiintoisempia kuin tiedustelutehtävät, jotka kuitenkin ovat useimmiten ylijohdolle paljon tärkeämpiä kuin jokin komea »tärskäys». Hyvänä esimerkkinä loistavasta kaukotiedustelumatkasta on Mörön retki Kannaksella saanut sijansa teoksessa.

Suomalaiset ovat aina tunteneet ja tuntevat sissisodan ja »sissitaktiikan» omakseen. Kuitenkaan ei tätä ollut otettu huomioon rauhan aikana siinä määrin, että olisi koulutettu valmiita kaukopartiomuodostelmia sodan varalta. Päämajan kaukopartio-osastot syntyivät vasta talvisodan alussa, silloinkin keskosina ja »pihtisynnytyksellä». YH:n aikana alhaalta päin tehty esitys kaukotiedustelupataljoonan perustamisesta ei saanut edes itse tiedusteluosaston pirissä tarpeellista kannatusta. Mutta jo tämä lyhyt ja kaukopartioiden kannalta erittäin vaikea sota saattoi esittää siksi paljon myönteisiä kokemuksia, että jatkosodan alettua voitiin toiminta saada alkuun suuremmilla voimilla ja ylijohdon kasvavalla tuella. Niiden mielestä, jotka joutuivat toimintaa johtamaan »kentällä» oli kehitys sittenkin liian hidasta ja vaivalloista. Usia esityksiä toiminnan tehostamisesta ja laajentamisesta oli jätetty sodan päättymisen tehdessä kuitenkin tyhjäksi niiden edelleen kehittämisen.

Jo ensimmäinen Päämajan kaukopartio jatkosodassa lähetettiin matkaan lentoteitse. Siitä alkaen muodostui yhteistoiminta lentäjien ja sissien välillä saumattomaksi. Luottamus ja keskinäinen kunnioitus säilyivät säröilemättöminä molemmin puolin sodan loppuun asti. Tästä antaa Karhunen kirjassaan lukuisia kauniita todistuksia. Mentaliteetti oli sama. Oltiin »yksittäistaitelijoita» malemmat — toiset maassa, toiset ilmassa. Teos on rehti kädenpuristus lentäville sisseille, joilla ei valitettavasti ollut siipiä. Pyydän sissien puolesta vastata siihen kunnioittavasti lentäjille, jotka lainasivat heille tarvittaessa omat luotettavat ja kauaskantavat siipensä. Riittääkööt nämä tervehdykset siksi, kunnes viime sotiimme liittyneen kaukopartiotoiminnan historia kirjoitetaan. Siinä suhteessa lienee jo ryhdyttykin valmisteleviin toimenpiteisiin asianomaisella taholla.

Meikäläinen rauhanpuolustus ei nojaudu atomipomoihin. Sen sijaan on odennäköistä, että saatamme